

SZOLNOK VÁROSI ÓVODÁK
EGYSÉGES PEDAGÓGIAI SZOLGÁLAT ÉS
PEDAGÓGIAI-SZAKMAI SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNY

Az innováció címe: Barátom a természet...

Készítette: Kis Judit
Kovács Istvánné
Nagy Árpádné
Ollé Valéria

Az innováció célja:

- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjét figyelembe véve olyan szokások, szabályok, magatartási formák kialakítása, melyek a környezettel való harmonikus együttélést megalapozzák.
- A gyermekek az őket körülvevő természeti környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, melyek az életkoruknak megfelelő biztonságos tájékozódáshoz elengedhetetlenek.
- A környezet tevékeny megismerésén keresztül, a természet megszerettetése, megóvása, védelme.
- Szülőkkel való együttműködés, családok szemléletének formálása.

A program feladatai:

- Természethez való pozitív érzelmek felkeltése.
- A természet és környezetvédelem fontosságának megtapasztalása különböző tevékenységeken keresztül.
- Környezettudatos magatartás megalapozása, szociális kompetenciák fejlesztése.
- A környezeti kultúra alapjainak lerakása.
- Természetbarát, környezetbarát életvitel kialakítása.
- Élményszerű tevékenységek kiválasztásával lehetőségek megteremtése a rácsodálkozásra, a természet szépségének felfedezésére, környezetük megismerésére.
- Egyéni életkori sajátosságokat figyelembe véve értelmi, kommunikációs, szociális, testi képességek sokoldalú fejlesztése valamint a gyermek személyiségének kibontakoztatása.

Óvodánk bemutatása

Óvodánk a város központjához közel, csendes családi házakból álló utcában található.

Udvarunk tágas, parkszerűen kialakított, melyet az óvoda megnyitása előtt kertész tervezett és alakított ki.

A különböző fajtájú fák, bokrok, cserjék biztosítják a gyermekek számára a tiszta levegőt, az árnyékos helyeket, a nyugodt zavartalan játékot.

Régi patinás épületünk-mely 1954-ben óvoda célra épült- virágok teszik szebbé, barátságosabbá.

Az a tapasztalatunk, hogy a gyermekek pozitív érzelmi viszonya a természeti, emberi és tárgyi világhoz megerősítést kíván.

A városi élet közegéből eredendően a gyermekek kevesebb és eltérőbb tapasztalattal rendelkeznek a természetről.

Ezért számukra több lehetőséget kell biztosítanunk a természet megtapasztalására, megszerettetésére.

A szűkebb környezetünkön kívül jó lehetőséget biztosít a természet megismerésére a Szolnok város szélén a Széchenyi parkerdőben a Zagyva folyótól 300 méterre elhelyezkedő park.

Itt a gyermekek megismerkedhetnek a jellegzetes Alföldi tájjal és a változatos élőhelyekkel.

A Tisza és Zagyva folyókat kísérő területen puhafás ligeterdők, magas ártéri keményfaligetek, ültetett erdők, erdősávok, facsoportok, puszták, legelők találhatóak.

Ezek kiváló lehetőséget adnak a természet személyes megtapasztalására. Megfigyelhetik a gyermekek az itt élő állatok viselkedését, táplálkozási szokásait.

A gyermekeknek a természettel való ismerkedését és természethez fűződő pozitív érzelmi kötődését több helyszín bejárásával segítjük.

A helyszínek kiválasztását minden esetben a gyermekek fejlettségéhez és érdeklődéséhez igazítjuk.

A 3-4 éves gyermekek elsősorban az óvoda udvarán ismerkednek az őket körülvevő természeti környezettel.

A 4-5 éves gyermekeknek az óvoda udvarán és környékén túl, a Városmajor úti parkban lehetőségük van felfedezéseket tenni, tapasztalatokat szerezni a természet változásairól, sokszínűségéről.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek bővítjük a tapasztalatszerzés eddigi lehetőségeinek helyszíneit.

Ősszel a gyermekek megfigyelhetik a Széchenyi parkerdőben a különböző színekben pompázó erdőt és az állatok téli álmra való készülődését.

Tavasszal újra lehetőséget biztosítunk az ébredő természet alaposabb és mélyebb megismerésére.

Ugyanezen a helyszínen éjszakai terepbejárást is szervezünk a gyermekeknek.

Helyszíni tevékenységek

Udvar:

- A lehullott falevelek összegereblyézése, falevelek összehasonlítása színük, formájuk szerint.
- A veteményeskertben elszáradt növényi részek összeszedése, komposztálása.
- Dióverés, körteszüret, gyümölcssaláta készítése.
- A kertben termelt növények folyamatos betakarítása, felhasználása.
- Veteményeskert felásása, fagyérzékeny növények betakarása.
- Virágmagok gyűjtése, szárítása, címkézése.
- Virághagymák dugványozása.
- A rovarok és pókok számára téli melegedő készítése avarból.
- A régebbi madáretetők felülvizsgálata, újak készítése szülők segítségével.
- Különböző talajtípusok vízáteresztő képességének megfigyelése.
- Ismerkedés az örökzöldekkel és a lombhullató fákkal.

- Madáreledel gyűjtése és madárkalács készítése szülők bevonásával.
- Madáretetők kihelyezése, folyamatos feltöltése.
- A hó szennyezettségének megfigyelése.
- Nyomkeresés az óvoda udvarán a frissen esett hóban.
- Az ébredő természet megfigyelése - változások a növényvilágban.
- A tavasz első virágainak megjelenése.
- Tavaszi nagytakarítás során az összegyűjtött szemét elhelyezése szeméttárolóba.
- Talajszint élővilágának vizsgálata (bogarak, rovarok). Mi van az avar alatt?
- Csigák, giliszták mozgásának megfigyelése, gilisztafarm készítése.
- Az udvaron fellelhető madarak megfigyelése, védelme.
- Madárodú készítése, kihelyezése.
- Az őszi felásott talaj előkészítése a veteményezéshez palántázáshoz, komposzt szétszórása.
- „Virágos óvodáért!” – Szülők közreműködésével virágok ültetése.
- Virágok, veteményeskert rendszeres gondozása. (gyomlálás, öntözés)

- Folyamatos gondozással az udvar tisztaságának megőrzése.
- A kert gondozása során a hasznos és a gyomnövények megkülönböztetése
- Madáritató, fürdető készítése.
- Kikelt madárfiókák etetésének megfigyelése.
- Veteményeskertben a beérett termékek felszedése, elfogyasztása.
- Hasznos és kártékony bogarak megkülönböztetése.

A Városmajor úti park

Tervezett időpont: január

Időtartam: egy délelőtt

Tevékenységek:

- A téli táj csendjének, szépségének megélése.
- A téli táj jellemző jegyeinek felismerése.
- A kopasz fák, bokrok ágainak megfigyelése nagyítóval.
- A parkban élő állatok lábnyomainak megfigyelése.
- Lombhullatók és örökzöldek közötti különbségek megfigyelése.
- A park mellett lévő Zagyva folyó megfigyelése.

Széchenyi Parkerdő

Tervezett időpont: október

Időtartam: egy délelőtt

Előzmények:

- Élmények emlékek felidézése fényképek nézegetése közben.
- Növényhatározó készítése képekből.
- A kiránduláshoz, megfigyeléshez szükséges eszközök összegyűjtése.
- Viselkedési szabályok felelevenítése.

Tevékenységeink:

- Az ősz szépségének felfedezése: színe, fénye, illata, hangja.
- Néhány ismert fa levelének és termésének párosítása.
  - Fakéreg lenyomat készítése.
  - Természet kincseinek gyűjtése és felhasználása játékban.
- Fák kerületének mérése. „Öleld át a fát!
- Talajszint megismerése:
Gombák szaporodása
  - Bogarak, rovarok pókok
  - Vakond, sün
- Állatok megfigyelése:
Táplálékuk
  - Hangjuk, külsejük
  - Viselkedési szokásaik
  - Élőhelyük, lábnyomuk

Erdei óvoda

A program célja:

- A gyermekek komplex cselekvéseken keresztül természetes környezetben találkozzanak a természettel, a természetvédelem fontosságával.
- Olyan szokások és szabályrendszerek alapozódnak meg, melyek a környezet rendjét, a természet védelmét szolgálják.

Tervezett időpont: május

Időtartam: 2 nap egy éjszaka

Előzmények:

- Helyszín feltérképezése.
- Szülők tájékoztatása.
- Autóbusz megrendelése, szállás lefoglalása.
- Mi legyen a hátizsákban? (tervezés)
- A megfigyeléshez, játékhoz szükséges eszközök összegyűjtése.
- Programok tervezése közösen a gyermekekkel.
- Ki szeretne kint aludni?- az aludni nem kívánó gyermekek hazavitelének megszervezése.

1. nap

Délelőtt

- Gyülekezés az óvodában, érkezés a táborba.
- Szobatársak kiválasztása- Kikkel szeretnél aludni? Szálláshely elfoglalása, kicsomagolás.
- A terepbejárás és a táborozás szabályainak megbeszélése, figyelem felhívás a baleseti veszélyekre és a természetvédelemre vonatkozóan.
- Ismerkedés a táborhellyel és annak környezetével.

Délben

- Ebéd, ebéd utáni pihenő, mese, szabadon választott manuális tevékenységek, játék, anyanyelvi játékok.

Délután

- Ismerkedés a táborhely tágabb környezetével –tájékozódó túra.
- A természet kincseinek gyűjtése.

Uzsonna

- Az összegyűjtött kincsek felhasználása egyéni ötlet alapján.
- Tapasztalatszerző játékok szervezése:

Mi van a takaró alatt?
Fülem bagoly
Négy évszak társasjáték
Sötét a hangerdőben
Úton álló darázs
Állati ki mit tud
Tapogató

Vacsora

- Beszámoló a napi élményekről.
- Készülődés az esti túrára, távcső, zseblámpa stb. előkészítése.
- Séta a jelzésekkel ellátott útvonalon.
- Erdő hangjai
- Esti fények

Tisztálkodás, lefekvés

2. nap

Reggeli frissítő torna

Reggeli

- Túra a Zagyva folyóhoz.
- Az óvodában elkészített tutaj segítségével a víz útjának figyelemmel kísérése.
- A vízparton élő növények megfigyelése, megismerése növényhatározó segítségével.
- Élet a gátoldalban. (rovarok, bogarak, gyíkok stb.)
- A víz mozgásának megtapasztalása játékok szervezésével.
- A vízben, vízparton élő állatok megfigyelése távcső és nagyító segítségével.

Ebéd

- Ebéd utáni pihenés, mese, szabadjáték, manuális tevékenységek, találós kérdések, anyanyelvi játékok.

Délután

Játékok szervezése:

- Gólya és a békák
- Mocsárjárás
- Vízhordó verseny
- Folyón járás
- Tápláléklánc-fogó

Uzsonna

- Szabadjáték a játszótéren

Szülők fogadása

- Játékok szervezése szülőkkel együtt.

Versek a programhoz:

- Zelk Zoltán: Tavaszi dal
- Weöres Sándor: Békák
- Nemes Nagy Ágnes: Szorgalom

Weöres Sándor: Erdőt járunk

- Lovas Gábor: Katica
- Zelk Zoltán: Gólya
- Kányádi Sándor: Bokor alján
- Zelk Zoltán: Kispatak
- Zelk Zoltán: Mit mondanak a madarak
- Csanádi Imre: Vadkacsa

Mesék a programhoz:

- A nyughatatlan méhecske
- A három nyúl
- Állatok beszélgetése
- Sündisznócska lovagol
- Az öreg halász és a nagyravágyó felesége
- Mi gólyánk
- Nagytakarítás a napnál
- A három pillangó
- A háromágú tölgyfa tündére
- Pannika csigabigája
- A béka-királykisasszony

Dalok, dalos játékok:

- Béka mama
- Somvirág
- Kácsa, kácsa
- Nád alól
- Csepp - csepp
- A pünkösdi rózsa
- Sötétes az erdő
- Hosszú az erdő
- Árkot ugrott a szúnyog
- Mi szél hozott kisfutár?
- Hová megy te kisnyulacska?
- Zöld erdőben
- Gólya bácsi, gólya

Mondókák:

Csiga-biga palota
Egyszer egy erdőben
Fecskét látok
Ess, eső ess
Réce-ruca vadliba
➤ Nincs szebb madár

Játékgyűjtemény:

- Öleld át a fát!
- Ki az erősebb?
- Célba dobás gesztenyével
- Héja meg az egerek
- Komám asszony hol az olló?
- Nyomkereső játék
- Gólya és a békák
- Tápláléklánc- fogó
- Lepkefogó
- Keresd a kincset!
- Fiókák etetése
- Talajlétra
- Fülelő
- Pók és a légy
- Ki ér előbb a fészekbe
- Tobozvadászat
- Ragadd meg!
- Halászfogó
- Békavacsora
- Kukac- séta
- A vadász és a vad
- Talpalatnyi természet
- Festőpaletta

A környezettudatos nevelés 10 pontja óvodánkban:

- Minden ott szép ahol él, ne pusztítsd el, ne tépd le!
- Ne szemetelj!
- Minden hulladék a megfelelő helyre kerüljön.
- A víz kincs, vigyázz rá, ne szennyezd!
- Élő állatot ne gyűjts! –Ha megnézted engedd el!
- Semmit ne kóstoljatok meg a természetben a felnőtt engedélye nélkül!
- Játékkészítéshez csak a növények lehullott, elszáradt részeit használd fel!
- Hangos beszéddel, erős zajjal ne zavarj a természet csendjét és nyugalmát!
- Takarékoskodj az energiával, vízzel!
- A természetnek mi is részesei vagyunk óvd és vigyázz rá!

Programunktól a következőket várjuk:

- Érdeklődéssel fordulnak az őket körülvevő környezetük felé és abban biztonságban érzik magukat.
- A gyermekek örömmel és tevékenyen fedezik fel a szűkebb és tágabb természeti környezetüket, azok értékeit s ezáltal kialakul bennük a környezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony.
- A gyermekek a környezetükből szerzett ismereteiket játékukban felhasználják, átéli, folyamatosan gyakorolják és egyéb tevékenységeikben is alkalmazzák.
- Ráéreznek a gyermekek a takarékoság (energia, víz), a hulladékkezelés és a természetvédelem fontosságára.